

OKSANA STANICHENKO

Place of study: Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University

Country: Ukraine

Email: ksuskaa1982@gmail.com

PARENTS AND PRESCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTION INTERACTION DURING THE EDUCATION PROCESS OF CHILDREN SENSITIVENESS

The present article emphasizes the question of the necessity of educational process of sensitiveness of preschool children as the basic ability of the personality. It turns out through needs, requests and wishes of others. Person is to be attentive to the interests, problems, compassion and be ready to help.

Special attention is paid to the interaction between parents and preschool education institutions while upbringing and educating children. Interactive forms of work with stuff and parents are defined (group, individual and visual informative) which are used in the educational process for the sake of children sensitiveness.

The article touches upon the issue that today the cooperation between family and preschool educational institutions should become closer. Parents' partnership has to exist not only with the tutor but with all pedagogical staff who takes part in the process of teaching and learning. The cooperation has to be realized constantly.

Teachers' aim is to help parents to teach children morality and responsiveness. The child is considered an equal participant of the educational process.

The process of educating children responsiveness is in qualitative cooperation between all social institutions (family, preschool institutions, out-of-school establishments). For getting the results preschool educational institution has to create an atmosphere of a certain contact with the effective forms of work.

The author points out the most effective forms of interaction with parents. They are parent meetings, classes-trainings, meetings with parents, oral journals, pedagogical living rooms, round tables, parenting conferences, workshops, debates, classes-trainings. The effectiveness depends on the common aim of all participants and the creative cooperation.

The institution's goal is to attract parents to the interaction and teach them to organize their free time with children in a wright way. The author of the article draws reader's attention to the need of paying attention to the individual work with parents including usage of social and psychological methodology of child's development «Dolls with the personal stories (puppets-persons)».

The partnership interaction in the process of educating responsiveness is displayed with the help of visual-informational forms at the preschool educational institution. The effective interaction at the mentioned institutions is in the combination of different forms of work. The tutor has help parents to watch their child and open new qualities and characteristic.

Preschool educational institution is a guide in joint educational work. For this all stuff has to be very qualified and increase its professionalism.

Keywords: *child, institution of preschool education; interaction; cooperation; parent; forms of work; sensitiveness.*

Одержано 03.09.2019

УДК373.5.035:172.12]:001.895

DOI: <https://doi.org/10.33989/2524-2474.2019.74.196635>

ІЛЛЯ ВОЛИК

ORCID: 0000-0002-6337-593X

(Полтава)

Place of work: Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University

Country: Ukraine

Email: illiavolyque@gmail.com

ЄВГЕНІЯ ДОРОШЕНКО

ORCID: 0000-0002-0429-0389

(Полтава)

Place of work: Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University

Country: Ukraine

Email: doroshenko.evgenia@gmail.com

ВАЛЕНТИНА ЦИНА

ORCID: 0000-0002-3512-1641

(Полтава)

Place of work: Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University

Country: Ukraine

Email: ajut1959@gmail.com

ІННОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ШКОЛЯРІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ

У статті розглядається актуальне для сучасної основної школи питання формування громадянської відповідальності учня засобами сучасних інноваційних педагогічних технологій. З метою обґрунтування системи інноваційних педагогічних технологій формування громадської відповідальності учнів основної школи використано комплекс методів дослідження: аналіз, класифікація, узагальнення теоретичних підходів до обґрунтування інноваційних педагогічних технологій формування громадянської відповідальності школярів;

систематизація теоретичних та емпіричних даних для обґрунтування психолого-педагогічних основ її формування. Провідною стратегією дослідження інноваційних педагогічних технологій стала їхня відповідність концептуальним підходам до зрілості особистості: за гуманістичним (А. Маслоу) і феноменологічним (К. Роджерс) напрямками теорії особистості та адаптацією учнів до нормативних вимог громадянського суспільства. Методичною основою інноваційних педагогічних технологій, згрупованих за провідними ознаками етапу адаптації школярів до нормативних вимог громадянського суспільства, стали: технології традиційної шкільної освіти, що передбачають постійний емоційний вплив особистості вчителя на учнів за допомогою педагогіки вимог; технологія педагогіки співробітництва, за якою суб'єкти й об'єкти освітнього процесу об'єднані у спільній освітній діяльності педагогікою відносин взаєморозуміння і взаємодопомоги; технологія викладання навчальних дисциплін, яка формує людину, за якою кожен школяр навчається за двома програмами: освітнього простору загальноосвітнього навчального закладу та зовнішнього освітнього простору місцевого соціального середовища. Розвиток здатності до неупередженого сприйняття реальності, толерантності, терпимості, уміння адаптуватися, прийняття себе, інших такими, якими вони є, зосередженості на надособистісних проблемах, які стоять вище за безпосередні проблеми особистості, вияву просуспільних інтересів і прагнень допомоги іншим, почуттів братської любові до всього людства, за гуманістичним (А. Маслоу) і феноменологічним (К. Роджерс) напрями теорії особистості здійснювався за: технологією педагогіки співробітництва, за якою основоположні громадянські права й обов'язки всіх учасників освітньої діяльності визначаються цінностями, які кожен із них повинен зберегти у собі та передати іншим; концепцією громадянської освіти у технології її інтеграції, завданням якої є навчання розпізнанню громадських структур різних типів, мисленню політичними альтернативами, виховувати терпимість відносно інших політичних думок і готовності до відповідальних громадянських дій. Перспективою подальших розвідок за даним напрямом є дослідно-експериментальна перевірка ефективності системи інноваційних педагогічних технологій формування громадянської відповідальності учнів основної школи.

Ключові слова: громадянська відповідальність; основна школа; формування; інноваційні педагогічні технології.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Демократизація суспільства стимулює громадян вирішувати самостійно власні проблеми, проявляти ініціативу, брати участь в спільному прийнятті свідомих рішень, ставити інтереси інших людей вище свого комфорту та пробуджує відповідальність за наслідки своєї діяльності. Пріоритетним в процесі організації навчання є особистісний розвиток людини. Важливо не лише здобути знання, уміння, навички, а й виховати школяра як свідому, активну, толерантну, самостійну, кмітливую, динамічну людину, що відчуває відповідальність перед своєю державою у забезпеченні для неї процвітання та стабільності.

Масштабні реформи загальної середньої освіти, розпочаті Міністерством освіти і науки України, обумовили оновлення навчальних програм шкільних предметів для учнів 5-9 класів на основі чинного Державного стандарту базової повної загальної середньої освіти (*Державний стандарт базової, 2011*). Зміни до програм мають на меті поступовий перехід до принципів демократичного навчання, передбачені концепцією «Нової української школи» (*Нова українська школа, 2016*).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У педагогічній літературі проблеми вивчення громадянської відповідальності знаходять віддзеркалення у таких відомих педагогів як Дж. Локк, А. Дістервег, К. Ушинський. У ХХ столітті дослідження цього питання займалися А. Макаренко, В. Сухомлинський. Серед сучасних педагогів проблему формування громадянської відповідальності вивчали Ш. Амонашвілі, О. Беляєв, Т. Гусева, Є. Королькова, Н. Суворова та ін.

Концепція реформування української школи закладає нові підходи до освітнього процесу, орієнтуючи вчителів на формування надпредметних ключових компетентностей учнів, відійшовши від традиційних методик простого передавання знань. З метою формування в учнів ключових компетентностей під час навчального процесу в оновлених початкових програмах виділено низку змістових ліній, зокрема «громадянську відповідальність», спрямовану на формування відповідальних громадян, які поважатимуть права людини, вмітимуть критично мислити, розумітимуть особисту відповідальність за долю країни, її народу, а також розумітимуть важливість громадянської участі в процесі вирішення різних проблем місцевих громад.

У зв'язку з цим для сучасної основної школи актуальними є питання формування громадянської відповідальності учня засобами сучасних інноваційних педагогічних технологій.

Метою статті є обґрунтування системи інноваційних педагогічних технологій формування громадянської відповідальності учнів основної школи.

Для досягнення поставленої мети використовувався комплекс методів дослідження: аналіз, класифікація, узагальнення теоретичних підходів до обґрунтування інноваційних педагогічних технологій формування громадянської відповідальності школярів; систематизація теоретичних та емпіричних даних для обґрунтування психолого-педагогічних основ її формування.

Завданням даного етапу нашого дослідження став пошук придатних, за наявними структурними концепціями зрілості особистості (Гусева, 1991), інноваційних педагогічних технологій, які уточнювали б освітні результати та співвідношення змінних в описі компонентів забезпечення формування громадянської відповідальності учні основної школи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основною стратегією дослідження інноваційних педагогічних технологій, які відповідали б концептуальним підходам до зрілості особистості, за гуманістичним (А. Маслоу) і феноменологічним (К. Роджерс) напрямками теорії особистості (Гусева, 1991) та адаптації учнів

до нормативних вимог громадянського суспільства (Беляєв, 1997), є формування робочих визначень у вигляді опису цілей, завдань, принципів, змісту, методів і форм організації становлення та розвитку компонентів, що забезпечують формування громадянської відповідальності школярів.

Технології адаптації забезпечують оволодіння діючими громадянськими нормами поведінки й опанування тими прийомами та засобами просуспільної діяльності, якими володіють інші її суб'єкти на рівні хоча б мінімально необхідному для освітніх вимог державних освітніх стандартів.

Реалізація інноваційних педагогічних технологій формування громадянської відповідальності учнів основної школи має широко варіативний характер. Тобто у кожній із них можуть доцільно до вимог педагогічних ситуацій використовуватися всі наукові концепції особистісної зрілості. Кожна педагогічна технологія має специфічну спрямованість на розвиток складових громадянської відповідальності, водночас певним чином впливаючи й на розвиток інших її компонентів. Тому, виходячи із завдань дослідження, подальше групування специфічних інноваційних педагогічних технологій ми будемо здійснювати, дотримуючись виділених концептуальних підходів.

Далі розкриємо цільові орієнтації та методичні основи інноваційних педагогічних технологій, згрупованих за провідними ознаками етапу адаптації школярів до нормативних вимог громадянського суспільства.

Оволодіння нормативними вимогами громадянського суспільства. Формування нових особистісно-професійних якостей здійснюється шляхом впливу життєво-освітнього простору на особистість. Технології *традиційної шкільної освіти* передбачають постійний емоційний вплив особистості вчителя на учнів за допомогою педагогіки вимог.

Натомість, педагогічною технологією *педагогіки співробітництва* передбачається такий рівень професійної підготовки, коли суб'єкти й об'єкти цього процесу об'єднані у спільній освітній діяльності педагогікою відносин: взаєморозумінням, взаємоповагою, взаємодопомогою та проникненням у духовний світ один одного (Дьяченко, 1991; Лысенкова, 1997). Результатом таких взаємовідносин є створення позитивного емоційного фону освітньої діяльності, задоволеність успішністю навчання та спілкуванням.

Нині громадянське виховання набуло особливої актуалізації, у зв'язку з складною політичною ситуацією в країні. Тому під час здійснення позакласної роботи з учнями 5-9-х класів ми максимально мотивували школярів допомагати бійцям в зоні антитерористичної операції. Для цього були проведені благодійні ярмарки та концерти для збору коштів. Учнями здійснювалася постійна підтримка бойового духу солдатів малюнками, сувенірами та добрим словом.

Згідно із *технологією викладання навчальних дисциплін, яка формує людину Є. Ільїна*, кожен школяр навчається за двома програмами (Ільїн, 1991). Одну із них пропонує освітній простір загальноосвітнього навчального закладу, а іншу, здебільшого реалістичнішу, – зовнішній освітній простір місцевого соціального середовища. Під час формування громадянської відповідальності необхідно враховувати обидві програми. Вплив на програму місцевого освітньо-соціального середовища повинен відбуватися в усіх формах організації освітньої діяльності в освітньому просторі загальноосвітнього закладу освіти.

Впровадження цієї технології передбачало, в ході дослідної роботи, організацію проведення урочистих зустрічей з ветеранами війни, допомогу їм волонтерами школи. Учні 5-9-х класів брали участь в громадському житті міста – шанувували пам'ять загиблих воїнів, долучалися до відкриття меморіальних дощок місцевим героям.

Розвиток здатності до неупередженого сприйняття реальності, толерантності, терпимості, уміння адаптуватися, прийняття себе, інших такими, якими вони є, зосередженості на надособистісних проблемах, які стоять вище за безпосередні проблеми особистості, вияву просуспільних інтересів і прагнень допомоги іншим, почуттів братської любові до всього людства (гуманістичний (А. Маслоу) і феноменологічний (К. Роджерс) напрямки теорії особистості). Допомога людству вижити проголошується *технологією педагогіки співробітництва* вічною суспільною цінністю (Дьяченко, 1991; Лысенкова, 1997). Основноположні громадянські права й обов'язки всіх учасників освітньої діяльності визначаються цінностями, які кожен із них повинен зберегти у собі та передати іншим: рівність усіх у правах, прагнення до свободи, братерські відносини, справедливість і законність.

Важливим засобом громадянського виховання школярів стало вивчення символіки нашого народу. Знайомство з народними та державними символами відбувалося ще в початковій школі, яке постійно поглиблювалося в основній школі в ході проведення виховних годин та заходів («Національні символи України», «Що для мене Україна?», «Наші обереги», «Український рушник у народознавчих звичаях і традиціях», «Україна – наш спільний дім», «Ми – громадяни України», «Я – українець!», «Національні герої України», «Україна від козацьких часів до сьогодні»). Мета цієї роботи полягала у формуванні особистості з глибоким відчуттям своїх коренів, роду, родини, народу; у розвитку кращих ментальних рис учнів, у пробудженні інтересу та прищепленні глибокої любові до рідної мови, літератури, історії, поваги до символів, традицій та звичаїв українців.

Формуванню демократичної особистості учня, здатного до адаптації у громадянському суспільстві, прагнучі його вдосконалення, раціонально-критично оцінюючи свої вчинки та ставлячись терпимо до інакодумства, сприяє застосування в освітній діяльності *концепції громадянської освіти у технології її інтеграції* (Беляєв, 1997; Гусева, 1991). Завданням цієї технології є навчання розпізнанню громадських структур різних типів, навчання мислити політичними альтернативами, виховувати терпимість відносно інших політичних думок і готовність до відповідальних громадянських дій.

Особливого значення в громадянському вихованні мали уроки на яких ми мали спрямувати освітню діяльність на формування активного члена громади і суспільства, який розуміє принципи і механізми функціонування суспільства, є вільною особистістю, яка визнає загальнолюдські й національні цінності та керується морально-етичними критеріями і почуттям громадянської відповідальності у власній поведінці. Учні підводили до розуміння, що кожен з нас є членом громадянського суспільства і несе відповідальність за свої дії, активна громадянська позиція сприяє вирішенню загальнозначущих проблем.

Формування орієнтацій толерантної свідомості, віротерпимості та миролюбства, профілактика виявів екстремізму різних видів і протидія ним мають для багатонаціональної України особливу актуальність.

У реалізації цих завдань нами надавалася учням можливість для самостійної відповідальної діяльності, участі в учнівському самоуправлінні, стимулюючи переживання демократичних переконань і способів поведінки.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок. Спроектовано систему інноваційних педагогічних технологій формування громадянської відповідальності учнів основної школи, що містить: технологію традиційної шкільної освіти, педагогічну технологію педагогіки співробітництва, технологію викладання навчальних дисциплін, яка формує людину, концепцію громадянської освіти у технології її інтеграції. Практичне значення дослідження полягає у наданні науково-методичної підтримки вчителям для реалізації наскрізної змістової лінії «громадянська відповідальність» у своїх навчальних предметах.

Результати дослідження можуть бути використані у загальноосвітніх навчальних закладах України. Перспективою подальших розвідок за даним напрямом є дослідно-експериментальна перевірка ефективності системи інноваційних педагогічних технологій формування громадянської відповідальності учнів основної школи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Амонашвили Ш. А. Основы гуманной педагогики : в 20 кн. Москва : Амрита-Русь, 2013. Кн. 6, ч. 1 : Здравствуйте, Дети! 2013. 315 с.
- Беляев А. В. Социально-педагогические основы формирования гражданственности учащейся молодежи : автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.01. Екатеринбург, 1997. 41 с.
- Гусева Т. Н. Формирование гражданской зрелости учащейся молодежи : автореф. дис... канд. филос. наук: 24.00.01. Москва, 1991. 20 с.
- Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листоп. 2011 р. № 1392. URL: <http://zakon2/rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF>
- Дьяченко В. К. Сотрудничество в обучении. Москва : Просвещение, 1991. 191 с.
- Ильин Е. Н. Герой нашего урока. Москва : Педагогика, 1991. 287 с.
- Королькова Е. С., Суворова Н. Т. Гражданское образование: новая концепция и новый учебник. *Преподавание истории и обществознания*. 2002. № 4. С. 27–32.
- Лысенкова С. Н. Педагогическое сотрудничество. *Инновационные движения в российском школьном образовании*. Москва : Парсифаль, 1997. С. 383–386.
- Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <http://mon.gov.ua/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%202016/12/05/konczepczyia.pdf>

REFERENCES

- Amonashvili, Sh. A. (2013). *Osnovy gumannoi pedagogiki [Fundamentals of Humane Pedagogy]* (Kn. 6, ch. 1 : Zdravstvuite, Deti! [Book 6, part 1: Hello, Children!]). Moskva: Amrita-Rus' [in Russian].
- Belyaev, A. V. (1997). *Sotsial'no-pedagogicheskie osnovy formirovaniya grazhdanstvennosti uchashcheysya molodezhi [Socio-pedagogical foundations of the formation of citizenship of students]*. (Extended abstract of PhD dissertation). Ekaterinburg [in Russian].
- Derzhavnyi standart bazovoi i povnoi zahalnoi serednoi osvity [State standard of basic and complete general secondary education]*. № 1392. (2011). Retrieved from <http://zakon2/rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF> [in Ukrainian].
- D'yachenko, V. K. (1991). *Sotrudnichestvo v obuchenii [Collaboration in training]*. Moskva: Prosveshchenie [in Russian].
- Guseva, T. N. (1991). *Formirovanie grazhdanskoi zrelosti uchashcheysya molodezhi [Socio-pedagogical basis for the formation of citizenship of students]*. (Extended abstract of Ph. dissertation). Moskva [in Russian].
- Il'in, E. N. (1991). *Geroi nashego uroka [Hero of our lesson]*. Moskva: Pedagogika [in Russian].
- Korol'kova, E. S., & Suvorova N. T. (2002). *Grazhdanskoe obrazovanie: novaya kontseptsiya i novyi uchebnik [Civic Education: a new concept and a new textbook]*. *Prepodavanie istorii i obshchestvoznaniya [Teaching history and social studies]*, 4, 27-32 [in Russian].
- Lysenkova, S. N. (1997). *Pedagogicheskoe sotrudnichestvo [Pedagogical cooperation]*. In E. Dneprova, A. Kasprzhaka, & A. Pinskiy (Eds.). *Innovatsionnye dvizheniya v rossiiskom shkol'nom obrazovanii [Innovative movements in Russian school education]* (pp. 383-386). Moskva: Parsifal' [in Russian].
- Nova ukrainska shkola: kontseptualni zasady reformuvannya serednoi shkoly [New Ukrainian School: Conceptual Principles of Secondary School Reform]*. (2016). Retrieved from <http://mon.gov.ua/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%202016/12/05/konczepczyia.pdf> [in Ukrainian].

ELIJAH VOLYK

Place of work: Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University

Country: Ukraine

Email: illiavolyque@gmail.com

EUGENIA DOROSHENKO

Place of work: Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University

Country: Ukraine

Email: doroshenko.evgenia@gmail.com

VALENTINE TSINA

Place of work: Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University

Country: Ukraine

Email: ajut1959@gmail.com

INNOVATIVE PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES FOR THE FORMATION OF PUBLIC RESPONSIBILITY OF PUPILS

The article deals with the issue of formation of the student's civil responsibility by means of modern innovative pedagogical technologies relevant for the modern primary school. In order to substantiate the system of innovative pedagogical technologies for the formation of social responsibility of primary school students, a complex of research methods was used: analysis, classification, generalization of theoretical approaches to substantiation of innovative pedagogical technologies for the formation of

civil liability of students; systematization of theoretical and empirical data to substantiate the psychological and pedagogical bases of its formation. The leading strategy of research of innovative pedagogical technologies was their conformity to conceptual approaches to personality maturity: in the humanistic (A. Maslow) and phenomenological (K. Rogers) directions of the theory of personality and adaptation of students to the normative requirements of civil society. The methodological basis of innovative pedagogical technologies, grouped according to the leading features of the stage of adaptation of pupils to the normative requirements of civil society, were: technologies of traditional school education, which provide continuous emotional influence of the teacher's personality on the pupils by means of pedagogy of requirements; a technology of pedagogy of cooperation, in which the subjects and objects of the educational process are united in the mutual educational activity in the pedagogy of relations of mutual understanding and mutual assistance; technology of teaching subjects that forms a person, for which each student learns under two programs: the educational space of the general educational institution and the external educational space of the local social environment. Developing the capacity for unbiased perception of reality, tolerance, the ability to adapt, accepting oneself, others as they are, focusing on transpersonal problems that stand above the immediate problems of the individual, expressing public interests and aspirations to help others, Humanity (A. Maslow) and phenomenological (K. Rogers) directions of the theory of personality was carried out by: a technology of pedagogy of cooperation whereby the fundamental civil rights and responsibilities of all participants in educational activities are determined by the values that each of them must preserve and convey to others; the concept of civic education in the technology of its integration, the task of which is to teach the recognition of public structures of different types, to think of political alternatives, to cultivate tolerance of other political opinions and the readiness for responsible civic actions. The prospect of further explorations in this area is a pilot test of the effectiveness of the system of innovative pedagogical technologies of formation of civil responsibility of students of primary school.

Key words: *civil responsibility; primary school; formation; innovative pedagogical technologies.*

Одержано 03.09.2019

УДК 373.2.015.31:[17.022.1:7]

DOI: <https://doi.org/10.33989/2524-2474.2019.74.196643>

ОКСАНА ШИКИРІНСЬКА

ORCID: 0000-0002-4424-4627

(Вінниця)

Place of work: *Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University Country: Ukraine*

Email: *shikiroksana@gmail.com*

ВПЛИВ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ НА ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО-ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті актуалізовано значення музичного виховання у формуванні морально-естетичної культури дітей дошкільного віку. Проблема музичного виховання у формуванні морально-естетичної культури особистості дитини стає надзвичайно актуальною, оскільки єдність загальної та естетичної культури передбачає створення багатокультурного освітнього простору.

Здійснено теоретичний аналіз використання музичної освіти у процесі формування морально-естетичної культури дітей дошкільного віку. Доведено, що музичний розвиток дошкільника потужно впливає на збагачення духовного світу особистості – процес становлення та розвитку музичних здібностей на основі природних задатків, формування основ музичної культури, творчої активності, емоційної сфери, удосконалення мислення, чуттєвості до краси в мистецтві та житті.

Підкреслюється пріоритетність проблеми музичного виховання, значення формування музично-естетичних орієнтацій дітей та його вплив на розвиток культури особистості в цілому. Встановлено, що специфічний вплив музичного виховання на формування морально-естетичної культури особистості пов'язаний, насамперед, з розвитком емоційної чутливості дітей дошкільного віку (моральний аспект); усвідомлення прекрасного в житті (естетичний аспект), а також особливою близькістю морального та естетичного, адже аморальні вчинки не можуть вважатися прекрасними. Виховувати в дітей морально-естетичні почуття є надзвичайно важливим завданням, оскільки вони є дієвою силою, яка стимулює духовну та творчу потенцію кожної дитини, розвиток її психічних процесів та інтелекту.

Визначено основні засади формування морально-естетичної культури дітей дошкільного віку та завдання музичного виховання дітей. Розкрито специфіку впливу музики на моральність людини. Розкрито поняття музичного мистецтва в соціальному та культурному контекстах. Зосереджується увага на вікових особливостях музичного розвитку дошкільнят. Охарактеризовано компоненти музичного виховання дітей дошкільного віку.

Ключові слова: *морально-естетична культура; музичне мистецтво; музичне виховання; діти дошкільного віку*

Постановка проблеми в загальному вигляді. Формування культури підростаючого покоління є головним завданням сучасної мистецької педагогіки. Соціокультурна ситуація підвищеного інтересу до музики, інтенсивність контакту з нею дітей з раннього віку зумовлюють необхідність удосконалення педагогічних процесів духовного розвитку особистості засобами музичного мистецтва, пошуку шляхів реалізації його виховного впливу (Шикирінська, 2009, с. 131). Залучення дітей дошкільного віку до музики не лише акумулює естетичний потенціал особистості, а й мобілізує її духовні ресурси, сприяє формуванню культури особистості в цілому.